

SUȘTINEREA GENIUL SCULPTURII ȘI GAFELE STATULUI ROMÂN

Costina ȘTEFANESCU
Researcher assistant
„Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

Născut la 19 februarie 1876, la Hobița, în județul Gorj, al șaselea copil al familiei Radu-Nicolae Brâncuși și Maria Deaconescu, Constantin Brâncuși, a avut grijă de turma familiei, iar mai târziu lucrând pentru alții în munții Carpați. Astfel, tânărul păstor a învățat să sculpeze în lemn, arta populară rurală, folosită pentru a produce linguri, picioare de pat, butoaie de brânză, fațade de casă, împodobite de gravuri, păstrând în port și în stilul de viață simplitatea originilor sale. Această simplitate populară avea să influențeze ulterior numeroase lucrări ale lui Brâncuși.

Păstrând de-alungul timpului, gustul pentru lucru în lemn, s-a implicat în proiecte de sculptură, ocazie cu care a atras atenția unui industriaș din Craiova (a confecționat o vioară din materialele pe care le-a găsit în prăvălia în care lucra) care l-a dus la Școala de Arte și Meserii din Craiova, unde a obținut o bursă. (1894).

Aici încep primii pași, în îndeplinirea celei mai mari ambiții a lui Constantin Brâncuși, aceea de a deveni sculptor. Aici este remarcat de tatăl profesorului Dimitrie Gerota¹, preotul Dimitrie Constantin Gerota, care îl îndeamnă la Brâncuși să meargă să urmeze cursurile Școlii Naționale de Arte Frumoase din București și i l-a recomandat fiului său.

Doi ani mai târziu, începe să călătorească pe Dunăre, și face un popas la Viena, unde a lucrat în lemn pentru a-și câștiga banii necesari șederii acolo. Viena i-a redat un alt zbor, dorinței acestuia de a devenii sculptor.

În 1898, s-a înscris la concursul de admitere la Școala Națională de Arte Frumoase din București, unde a studiat serios modelajul și anatomia. Colaborarea dintre Brâncuși și profesorul său de anatomie, Dimitrie Gerota, a fost prolifică și a dat naștere operei *Ecorseu*, cunoscută și sub numele *Jupuitul*, care reprezintă a corpului omenesc fără piele, bazat pe disecțiile făcute în cadrul Facultății de Medicină și Muzeului de Anatomie Comparată. Această lucrare i-a permis lui Brâncuși absolvirea Școlii de Arte Frumoase. Plină de finețe, lucrarea reprezintă o contopire a talentului cu cunoștințele anatomice ale lui Brâncuși.

Ceea ce e puțin neobișnuit la această

lucrare², e că are un zâmbet abia schițat, însă câștigă cu această lucrare o medalie de bronz.

¹ A terminat Facultatea de Medicină din București și, a continuat studiile la Paris, după care s-a întors în România unde a practicat medicina și a fost și cadru didactic; în 1897 a predat anatomia la Școala Națională de Arte Frumoase din București, unde a avut ca student pe Constantin Brâncuși; între aceștia doi s-a legat o prietenie foarte frumoasă; Dimitrie Gerota a devenit în același timp mentorul sculptorului prin simplitatea desenelor pe care le făcea cu prilejul temele expuse la cursuri, de la simplu la complex;

² Fotografie – Liviu Scripcaru

”Jupuitul” este o lucrare cu scop didactic.

Când a fost terminat, 1903, a fost expus la Ateneul Român și a fost achiziționat de Spiru Haret, la primirea unei petiții a Societății Studenților de la Institutul de Arte Frumoase.

Precizia detaliilor cu care a fost realizată lucrarea în cauză, face ca aceasta să fie folosită în școlile românești de medicină.

La începutul carierei sale, sculpturile lui Brâncuși au constat mai ales din reprezentări clasice ale formei umane. Perioada dintre 1897 și 1907 este caracterizată de o acumulare sensibilă de cunoștințe și îndemănare, dar și de căutarea a diferite soluții de modelare a materialelor. Astfel au fost realizate următoarele opere;

- ✓ 1897 – Craiova- *Bustul lui Gheorghe Chițu*
- ✓ 1898 - București - *Bustul Vitellius*
- ✓ 1900 - București - *Capul lui Laocoon*
- ✓ 1902- București - *Ecorșeul*
- ✓ 1902, probabil ianuarie - București - statueta simbolizând muzica corală românească
- ✓ 1902, octombrie - Craiova - bustul lui Ion Georgescu-Gorjan
- ✓ 1903 - București – *Bustul generalului Carol Davila*

Gerota a susținut plecarea lui Brâncuși la Paris, asigurându-i chiar o bursă de 24 franci.

Îmbrățișând ideea de apleca spre Paris, însă fără bani de drum, încă o mână de ajutor vine din partea lui Dimitrie Gerota¹. În 1903 Brâncuși primește prima comandă a unui monument public, de la un consiliu format de Dumitru Gerota pentru a-l ajuta pe acesta să plătească drumul până la Paris. Bustul Generalului medic Carol Davila, care astăzi se găsește în curtea Spitalului Militar din București. Acest bust reprezintă singurul monument public din București realizat de Constantin Brâncuși.

Plata acestei lucrări a fost împărțită în două tranșe. Prima jumătate din bani a fost primită înainte de începerea lucrării, iar restul de bani urma să-i primească la recepția lucrării. Când a terminat lucrarea, persoane din consiliu au avut păreri diferite, referitoare la execuția bustului. Caracteristicile fizice ale generalului au fost aspru judecate, cerând micșorarea nasului, scimbarea poziției epoleților.

Foarte supărat din cauza incapacității consiliului de a înțelege sculptura, Constantin Brâncuși a plecat fără nici un cuvânt, din sala de ședință, renunțând la cealaltă jumătate de plată, care urma să-i parvină la finalul lucrării, și astfel s-a hotărât să parcurgă drumul până la Paris pe jos, care era să-l coste viața.

¹ Primul radiologist român și inițiatorul studiului radiologiei ; acestuia i-a fost amputată o mână ca urmare a unei dermite și astfel nu a mai putut lucra in radiologie. Profesorul Gerota a studiat anatomia si si fiziologia vezicii urinare si a apendicelui si a dezvoltat o metoda de injectare a vaselor limfatice cu o vopsea solubila in cloroform(mercur, albastru de Prusia), cunoscuta sub numele de metoda Gerota iar in 1909 a făcut un sanatoriu unde practica chirurgia fiind adeptul actelor de caritate.

Acest incident a fost comentat mai târziu de Brâncuși - *Ar fi fost o muncă ușoară, dar ca de prostituată, care mi-ar fi adus cei câțiva bani cât îmi trebuiau ca să-mi plătesc un bilet de drum de fier până la Paris. Dar ceva care se înnașcuse în mine și pe care simțeam că crește, an de an și de câțiva în rând, a izbucnit năvalnic și nu am mai putut răbda. Am făcut stângamprejur, fără nici un salut militar spre marea panică și spaimă a doctorului Gerota, de față... și dus am fost, pomenind de mama lor.*¹

Opera brâncușiană a făcut istorie în întreaga lume și a modelat viziunea avangardistă a sculpturii, printr-o formă pură, elegantă și reținută și printr-o finisare rafinată. El este cel mai bine cunoscut de sculputurile sale de capete ovoidale și păsări în zbor.

Contestat ca și sculptor în Statele Uniute ale Americii, pentru Pasărea măiastră, în 1926, proces pe care îl câștigă, ajutat fiind de Marcel Duchamp, un prieten apropiat al lui Brâncuși de la Paris și Edward Steichen, fotograful american care cumpărase sculputura și aștepta să intre în posesia ei și avocatul Maurice Speiser, Charles Lane avocatul personal al lui Vanderbilt Whitney, refuzând să participe la proces - acesta a fost contestat ca și sculptor și în România.

- Pasărea măiastră -

În România, în epoca realismului socialist, a fost contestat ca unul din reprezentanții *formalismului burghez cosmopolit*. Totuși în decembrie 1956, la Muzeul de Artă al Republicii din București s-a deschis prima expoziție personală Brâncuși din Europa.

Abia în 1964 Brâncuși a fost „redescoperit” în România ca un geniu național și, în consecință, ansamblul monumental de la Târgu-Jiu cu *Coloana (recunoștinței) fără sfârșit, Masa tăcerii și Poarta sărutului* a putut fi amenajat și îngrijit, după ce fusese lăsat în paragină un sfert de veac și fusese foarte aproape de a fi fost dărâmat.

Cel mai mare ansamblu monumental al lui Constantin Brâncuși – Coloana Infinitului, Poarta Sărutului și Masa Tăcerii - e găzduit de Municipiul Tg-Jiu. În 33 de ani celebru sculptor

¹ *Tinerețea lui Brâncuși*, V.G. Paleologul

a realizat mai multe forme ale Porții Sărutului, parte a Ansamblului monumental ”Calea Eroilor”, Tg-Jiu. ¹ Acest ansamblu a putut și realizat datorită sprijinului acordat lui Constantin Brâncuși, de Arethia Tătărescu, soția primului ministru Gheorghe Tătărescu.

Dispus pe o axă orizontală, de 1275 m, de la răsărit la apus, acest ansamblu conține Coloana infinitului, Poarta sărutului, Aleea Scaunelor și Masa Tăcerii. ”Calea Eroilor” reprezintă și un omagiu adus eroilor căzuți în timpul Primului Război Mondial.

Coloana fără sfârșit, a „sacrificiului infinit”, sau a ”venirii din neant” considerată de către Sydney Geist punctul de vârf al artei moderne, reprezintă un adevărat „testament spiritual” al artistului, un adevărat *axis mundi*, și parcă această operă este menită să întetească legătura cu veșnicia cerului.

Cu o înălțime de 29,33 m, este constituită din 16 module, dintre care 15 întregi și încă unul amplasat jumătate jos, respectiv jumătate sus) romboidale din fontă (cod LMI GJ-III-m-A-09465.01).

În 1918 a sculptat în lemn prima versiune a **Coloanei Infinitului (sau fără sfârșit)**. Creată dintr-o serie de elemente simetrice suprapuse, această coloană inspirată de stâlpii caselor țărănești din România întruchipa nevoia de ascensiune spirituală pe care Brâncuși a exprimat-o adesea în lucrările sale.

De la realizarea lucrării și până în 1964, cand a fost reamenajat spațiul din apropierea operei, gardul care împrejmua perimetrul Coloanei era folosit ”țaruși pentru cai.” Localnicii priponeau caii și, nu numai, de gardul care înconjură opera, iar locul respectiv era plin de bălegar și miros specific.

Între Coloana infinitului și Poarta Sărutului se află *biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel*, inaugurată pe data de 7 noiembrie 1937, la aceeași dată cu Poarta Sărutului^[2]. Biserica se află pe axul Căii Eroilor, realizând o legătură între elementele ansamblului sculptural proiectat și construit de marele sculptor. Arhitecți au fost Ion Antonescu, Anghel Păunescu și Iulius Doppellreiter, iar pictura în stil neobizantin a fost executată în frescă de pictorul Iosif Keber^[3]. Este înscrisă în Lista monumentelor istorice din județul Gorj cu cod LMI GJ-II-m-B-09171

Aici ar trebui, ca marii conducători ai României să se gândească la greșelile pe care le-au făcut de-alungul vieții, în periclitarea atâtor destine, prin aroganța care o au, prin lipsa de cunoaștere și ipocrizia de care au dat dovadă, putând a purcede la un nou botez în credință, căci Dumnezeu primește cu brațele deschise pe fiii risipitori.

Iuda la vândut de Fiul Domnului cu un sărut, pentru 30 de arginți.

Poarta sărutului, în forma finală pe care o vedem azi, e rodul a 31 ani de modelare. În 1907 a sculptat primul sărut, iar în 1938, la 27 octombrie a fost inaugurat ansamblul monumental ”Calea Eroilor

Aceasta este construită din travertin, și este poarta prin care se face trecerea spre o altă viață, spre o unire, a două ființe care coexistă.

Motivul sărutului, prezent pe stâlpii porții, ar putea fi interpretat și ca ochii care privesc spre interior (cod LMI GJ-III-m-A-09465.02).

¹ Creează în 1907 prima versiune a *Sărutului*, temă pe care o va relua sub diferite forme până în 1940, culminând cu *Poarta Sărutului*

Fiindcă drumul în viață, adesea e anevoios, sculptorul ne-a oferit răgazul de-a ne odihni cele 206 oase pe un scaun.

*Aleea scaunelor*¹, compusă din două bănci de piatră (cod LMI GJ-III-m-A-09465.04) și 30 scaune din piatră (cod LMI GJ-III-m-A-09465.05), pătrate (în formă de clepsidră) dispuse de o parte și de alta a aleii în grupuri de câte trei, fac legătura între Poarta sărutului și Masa Tăcerii.

Masa tăcerii, lucrată în calcar, reprezintă masa dinaintea confruntării cu bătălia la care urmează să participe combatanții. Timpul este dispus în clepsidrele-scaune care-l măsoară. Totul decurge în tăcere, la umbra sălcilor ce zumzăie la adierea vântului. (cod LMI GJ-III-m-A-09465.03).

Iar dincolo de toate acestea, e Jiul, care anunță că e timpul să plecăm; ca acea apă a Styxului, pe care sufletul trebuie să o treacă pentru a merge mai departe.

Cerem, oare, prea mult pentru un stat, să poți înțelege oamenii care chiar pot să facă ceva pentru România? Li renegăm? Nu le dăm șansa să fie buni pentru România? România e atunci bună pentru ei? Sau, de fapt, azi cine e România?

România a refuzat operele și moștenirea pe care Brâncuși dorea să o lase României.

Ionel Haiduc, Presedintele Academiei Romane, a povestit ce s-a întâmplat în perioada neagră a comunismului. *"Este o istorie neplăcută în memoria noastră (...) Partidul a trimis la Paris o delegație (...) Constanța Crăciun, Ministrul Culturii, de profesie țesătoare. De la Ministrul de Interne, Teoharie Georgescu. și Leonte Rautu, care era viitorul ideolog al partidului. Cei trei delegați, care n-aveau nimic de a face cu arta, s-au întors în țara și i-au spus lui Gheorghiu Dej că orice țaran neinstruit putea face sculpturi ca ale lui Brancuși (...)"*.

Dej a pus următoarea rezoluție: *"Operele lui Brancuși nu ajuta cu nimic la edificarea socialismului în România, refuzăm"*. Propunerea lui Gheorghiu Dej a ajuns și la Academia Română pentru un verdict final. Mihail Sadoveanu care era presedintele secției, a spus: *"Vă tineri de fleacuri"*, a zis, *"Luați rușinea asta și aruncați-o la coș"*, iar cele 230 de sculpturi oferite gratuit României, care acum probabil valorează cât tot deficitul bugetar, au fost refuzate.

Șeful Academiei, Ionel Haiduc, ar fi vrut să arate și documente oficiale în acest sens, doar ca *"noi nu mai avem absolut niciun document referitor la Brâncuși în arhiva Academiei"*, susține acesta în interviul acordat, *"un fost angajat a furat procesele verbale și nimeni nu le-a mai vazut de atunci"*. Refuzul din 1951 al Academiei Romane este cel mai invocat motiv pentru care Brancuși ar fi cerut cetățenia franceză.

O altă gafă a statului român – Casa memorială Brâncuși.

De la început trebuie făcută distincția între *casă memorială* și *casă muzeu*. Prima noțiune arată faptul că în imobilul respectiv, persoana a dormit cel puțin o noapte, pe când cea din urmă noțiune arată faptul că respectiva casă a fost construită după modelul casei persoanei respective, nelocuind în acea casă.

Astfel, *Casa memorială Brâncuși* este în fapt o casă muzeu, amplasată pe terenul unde s-a născut și a copilărit Constantin Brâncuși.

Adevărata casă unde a trăit sculptorul a fost câștigată de sora acestuia Frâsina Brâncuși (1884 – 1948 -, devenită Brânzan după căsătoria cu Gheorghe Brânzan), la extragerea biletețelor, cu toată averea părinților sculptorului, din căciuliță. Aceasta și-a luat casa, bârnă cu bârnă, prag

¹ Realizată între anii 1937-1938

cu prag și și-a mutat-o pe un alt teren, la vreo circa 100 m. Lui Constantin Brâncuși i-a revenit terenul pe care a fost amplasată casa.

În 1967, autoritățile Regiunii Oltenia, din Craiova, pe baza deciziilor unei comisii din care a făcut parte și V. G. Paleolog, au elaborat proiectul de organizare a casei Brâncuși de la Hobița. La 16 februarie 1968 a intrat în vigoare legea reorganizării teritorial-administrative a României, regiunile fiind împărțite în județe, așa că problemele legate de casa Brâncuși au fost transferate județului Gorj. Carormând ce au ridicat în memoria sculptorului Casa muzeu, dar informând eronat cetățeni – ca fiind casă memorială, iar lucrurile nu se opresc aici.

După evenimentele din decembrie 1989, Florin Codre, sculptor și el, în 2002 a vrut să cumpere adevărata casă a lui Brâncuși, să o mute la București și să îi ofere locul care merită în patrimoniul cultural, însă s-a lovit de autoritățile din Peștișani și cele Județene.

După ce cumpărase bârnele din adevărata casă, de la nepotul lui Brâncuși, pentru suma de 500 lei și un cal, autoritățile au obținut rezoluțiunea contractului în instanță și sistarea ridicării materialelor de la Hobița. Acoperișul casei a fost mutat de reprezentanții primăriei Peștișani într-o magazie a Grupului Școlar Peștișani, dar în prezent putrezite, și prea puține șanse să mai fie salvate.

La întrebarea formulată de domnul deputat Marius Dugulescu, înregistrată la Departamentul pentru Relația cu Parlamentul cu nr. 4368/2011, ministrul culturii și patrimoniului național, Hunor Kelemen, a dat un răspuns scris, în care prezenta astfel situația:^{[14][15]}

Referitor la întrebarea dumneavoastră nr. 6592A/2011, prin care solicitați comunicarea măsurilor ce vor fi întreprinse de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național cu privire la situația casei părintești a sculptorului român Constantin Brâncuși, vă comunicăm următoarele:

După cum se cunoaște, actuala „Casă memorială Constantin Brâncuși”, din satul Hobița, comuna Peștișani, jud. Gorj, înscrisă în Lista Monumentelor Istorice din 2004, actualizată în anul 2010, cu această denumire, cu codul GJ-IV-m-B-09494, nu este de fapt casa originară a familiei Brâncuși, ci casa lui Calistrat Blendea din același sat. Această casă, reprezentativă pentru arhitectura locală, a fost aleasă și strămutată în curtea familiei Brâncuși, în anii 1970, pentru amenajarea muzeului memorial.

Casa părintească a lui Constantin Brâncuși, așa cum relatează diverși autori, nu mai există încă din anul 1919. Casa a fost moștenită de sora sculptorului, Eufrosina Brâncuși, devenită Brânzan, care a demolat-o, utilizând „bârnel”, adică grinzile groase de lemn ale structurii, la noua casă pe care și-a construit-o după căsătorie, pe alt amplasament din sat, la circa 70,00 m distanță de curtea părintească.

Ultimul deținător al casei Eufrosinei, nepotul acesteia, Nicolae Gogoiu, care utiliza casa ca magazie, a vândut „materialul lemnos”, adică elementele casei originare, sculptorului Florin Codre, printr-o convenție notarială, în anul 2000. Intenția sculptorului a fost aceea de a înființa un centru cultural și o tabără de creație „Constantin Brâncuși”, la marginea localității, cu punerea în valoare a elementelor originare ale casei. În acest scop, au fost demarate lucrările de dezasamblare a casei, prin scoaterea acoperișului și depozitarea grinzilor în curte.

Lucrările au fost sistate, prin intervenția prefecturii județului Gorj și autorităților publice locale, la sesizarea Fundației Constantin Brâncuși. Tranzacția imobiliară a fost

contestată și de descendenții familiei sculptorului, pe motiv că Nicolae Gogoiu nu deținea un act de proprietate asupra imobilului, aceștia revendicând la rândul lor proprietatea asupra imobilului.

Ministerul Culturii și Patrimoniului Național a declanșat procedura de clasare de urgență a casei, pentru asigurarea protecției vestigiilor. Casa Eufrosinei a fost clasată în Lista Monumentelor Istorice din 2004, actualizată în anul 2010, cu denumirea „Casa Constantin Brâncuși”, din satul Hobîța, comuna Peștișani, jud. Gorj, cod: GJ-IV-m-B-09493. Prin condițiile avizului de clasare nr. 528-E/11.12.2001, acordat de Comisia Națională a Monumentelor Istorice și prin adresele sale ulterioare, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național a solicitat Prefecturii Județului Gorj și instituțiilor abilitate ale administrației publice locale - Consiliul Județean Gorj și Consiliul Local Peștișani - luarea măsurilor necesare pentru conservarea, restaurarea și punerea în valoare a casei. În acest sens, s-a solicitat întocmirea și transmiterea la Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, în prima fază, a proiectului faza Intervenției de Urgență (IU) - acoperire provizorie, în vederea protejării monumentului istoric și ulterior, a proiectului de conservare - restaurare, punere în valoare a monumentului istoric, precum și reglementarea situației sale juridice.

Până în prezent, nu s-a răspuns la nici una din aceste solicitări, starea fizică a monumentului istoric a rămas aceeași ca în anul 2001, iar situația juridică nu a fost nici până în prezent reglementată în instanță de către membrii familiei sculptorului.

Autoritățile gorjene s-au implicat. „Toni Greblă, prefectul județului Gorj, la nivelul anului 2001 a emis, în cunoștință de cauză, a emis Ordinul nr. 134/2001, prin care se constituie o comisie, constituită din „ototștiutori” pentru data de 5-6.VIII.2001, cu scopul de a stabili identitatea casei Brâncuși.

Fără a avea timpul necesar unei documentări serioase și fără a include persoane atestate sau cu preocupări în brâncușiologie, comisia a întocmit un Raport preliminar care concluzionează că: „Se certifică prezența în componentele casei Gh. I. Brânzan (deținător actual Gogoiu Nicolae) a unor elemente constitutive din casa părintească a lui Constantin Brâncuși.”

„Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național a județului Gorj, Muzeul județean Al. Ștefulescu și Primăria comunei Peștișani propun: conservarea elementelor originale ale casei părintești a lui Constantin Brâncuși, strămutarea și expunerea acestora în perimetrul Casei Muzeu Constantin Brâncuși de la Hobîța.”

Belgienii voiau să sprijine restaurarea casei Brâncuși. Românii, aveau alte planuri ?!

În aprilie 2004, la Târgu-Jiu are loc vizita lui Remi Vonck, reprezentantul firmei D’Oude Galerij din Belgia, interesat de investiția finanțată de Ministerul Culturii și al Cultelor (n.n. ofertă lansată de MCC) care va beneficia de fonduri comunitare suplimentare. Proiectul prevede următoarele lucrări:

- regularizarea râului Bistrița;
- construcția unor spații moderne de cazare, a unor terenuri de sport și amenajarea unei piscine;
- reabilitarea taberei de sculptură în aer liber din zăvoiu Bistriței.

Ion Sanda, directorul Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național al județului Gorj, în legătură cu aceste aspecte declara: „prin realizarea proiectului se va pune în valoare zona Hobîța, iar prin amenajarea unor spații moderne de cazare și a unei baze sportive

multifuncționale, leagănul copilăriei lui Brâncuși va fi înscris în circuitul turistic european și de ce nu, mondial. Rămâne ca realizatorii proiectului să vină și să se apuce de treabă, cât mai repede!”

În cursul lunii august 2004, o comisie formată din reprezentanții Consiliului județean Gorj, Direcției pentru Cultură a județului Gorj și Muzeului județean analizează stadiul de conservare a structurii din lemn. În cadrul discuțiilor cu autoritățile locale este evidențiată necesitatea clarificării regimului juridic al imobilului aflat pe proprietatea lui N. Gogoiu și adoptarea unor soluții tehnice provizorii menite să stopeze degradarea accentuată a structurii vechi.

În ianuarie 2007, primarul Fl. Pavel declară ziariștilor: „Nu am făcut nici un demers, nu este responsabilitatea noastră, casa având mai mulți proprietari. În urmă cu mai mulți ani, au venit câteva comisii din partea prefecturii și a altor instituții, care au promis că vor lua măsuri pentru a salva casa și pentru a o restaura, însă nu s-a făcut nimic. Cred că autoritățile județene încearcă să ascundă existența acestei case, pentru că atunci casa memorială nu ar mai avea valoare.”

Poziția unei alte personalități ”de seamă”Olimpiei Bratu, directoarea Direcției pentru Cultură a județului Gorj ne lasă fără aer: „potrivit legii, proprietarii au cea mai mare răspundere, dar și autoritățile locale și județene sunt obligate să se implice în salvarea monumentului istoric (n.n. casa Brâncuși)”¹.

România a dat lumii întregi un mare artist, pe omul care a reinventat sculptura. Poate ar fi cazul ca macar acum să-i înțelegem și să-i apreciem opera și valoarea. Să refacem locurile pe unde a trăit, să atragem turiști, să-l studiem în școli, să-l așezăm pe o treaptă adevărată între simbolurile naționale și poate atunci, într-un târziu, să ne agităm să facem pentru oamenii mari ce trebuie când sunt în viață..

Este păcat să vezi în presa internațională vorbindu-se despre Brâncuși ca și *sculptor francez de origine română*, cât timp știm cu toții că el e sculptor român, de origine română, și care a fost inspirat de folclorul românesc transpunând în operele lui esența lucrurilor pe care omul mediocru nu le putea înțelege.

Cel mai bun critic al operei brâncușiene a fost însuși sculptorul, care spunea „*Sunt imbecili cei care spun despre lucrările mele că ar fi abstracte; ceea ce ei numesc abstract este cel mai pur realism, deoarece realitatea nu este reprezentată de forma exterioară, ci de ideea din spatele ei, de esența lucrurilor.*”

Se spune că într-una dintre vizitele sale în România, Constantin Brancuși le-ar fi spus unor rude: ”V-am lăsat săraci și proști, vă găsesc și mai săraci și mai proști”.

¹ <http://horiamentenus.blogspot.ro/2011/03/doina-frumuselu-adevarata-casa-lui.html>

BIBLIOGRAFIE

1. *Enciclopedia Universală Britannica*, vol. 3, B-C, București, Editura Litera, 2010
2. I. Cristache–Panait: *Arhitectura de lemn din județul Gorj*, Ed. ARC 2000, București, 2001
3. <http://www.medicalstudent.ro/publicatii/dimitrie-gerota-si-jupuitul-lui-brancusi.html>
4. https://ro.wikipedia.org/wiki/Constantin_Br%C3%A2ncu%C8%99i
5. https://ro.wikipedia.org/wiki/Ansamblul_sculptural_Constantin_Br%C3%A2ncu%C8%99i_de_la_T%C3%A2rgu-Jiu
6. <http://romaniateiubesc.stirileprotv.ro/emisiuni/2013/sezonul-1/mostenirea-lui-brancusi-partea-iii-v-am-lasat-saraci-si-prosti-va-gasesc-si-mai-saraci-si-mai-prosti.html>
7. <http://horiamuntenus.blogspot.ro/2011/03/doina-frumuselu-adevarata-casa-lui.html>